

Súd: Okresný súd Rimavská Sobota
Spisová značka: 12C/49/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6918208383
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Margita Žilková
ECLI: ECLI:SK:OSRS:2019:6918208383.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rimavská Sobota sudkyňou JUDr. Margitou Žilkovou v spore žalobkyne W. L., M. XX. XX. XXXX, Q. A. F. D. T. XXX, zastúpenej Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom so sídlom v Lučenci, M. Rázusa 19 proti žalovaným 1/ Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra SR, Bratislava, Pribinova 2, IČO 00 151 866 a 2/ Allianz - Slovenskej poisťovni, a. s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO 00 151 700 o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch takto

rozhodol:

Žaloba sa z a m i e t a.

Žalobkyňa je povinná nahradiť žalovaným 1/ a 2/ trovy konania v plnom rozsahu do 3 dní od právoplatnosti uznesenia o určení výšky trov konania.

odôvodnenie:

1/ Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala na žalovaných zaplata 30.000,- eur ako náhrady nemajetkovej ujmy s tým, že plnením jedného z nich zaniká povinnosť druhého žalovaného. Žalobu odôvodnila tým, že rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 24. 11. 2016 č. 4T/114/2016 bol obvinený Y. Y., M.. XX. XX. XXXX uznaný za vinného zo spáchania prečinu usmernenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zákona v súvislosti s ust. § 138 písm. h/ Tr. zákona, ktorého sa dopustil tým, že dňa 19. 12. 2015 počas výkonu služby príslušníka polície viedol osobné motorové vozidlo ev. č. RS 015 CA v obci Rimavské Janovce rýchlosťou vyššou ako bola povolená a narazil prednou časťou vozidla do chodca G. L., M.. XX. XX. XXXX, ktorý pri nehode utrpel ťažké zranenia, na následky ktorých dňa 20. 12. 2015 podľahol. V dôsledku konania vodiča takto prišla o svojho manžela. S poukazom na ust. § 11 a nasl. Obč. zák. uviedla, že v dôsledku protiprávneho konania vodiča Y. Y. stratila navždy možnosť rozvíjať citové a rodinné väzby so svojím manželom, čím utrpela bez akýchkoľvek pochybností veľkú citovú ujmu. Náhla a neočakávaná smrť manžela ju veľmi zasiala a s jeho tragickou smrťou sa doteraz nevie vyrovnáť. Neočakávaným, šokujúcim a náhlým úmrtím jej manžela teda nepochybne došlo k závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti spočívajúcim v zásadnom, nezvratnom a trvalom obmedzení jej súkromného a rodinného života a žiadne z morálnych foriem zadostučinenia nemôže byť namieste. Vlastníkom a prevádzkovateľom motorového vozidla, v súvislosti s prevádzkou ktorého jej vznikla škoda, bol žalovaný 1/, jednalo sa o služobné vozidlo a k dopravnej nehode došlo pri výkone služby príslušníka polície vodičom Y. Y.. Má za to, že v zmysle ust. § 420 ods. 2 Obč. zák. za vzniknutú nemajetkovú ujmu zodpovedá žalovaný 1/ a vodič sám nezodpovedá. Motorové vozidlo bolo v čase dopravnej nehody poistené u žalovaného 2/, a preto tento je povinný nahradiť spôsobenú nemajetkovú ujmu ako poisťovateľ podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poukázala na niektoré rozhodnutia podporujúce jej záver, že povinné zmluvné poistenie pokrýva aj nemajetkovú ujmu. Za primeranú výšku náhrady považuje sumu 30.000,- eur s prihliadnutím jednak na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá ujma je nenapraviteľná a bude ju sprevádzať po celý zvyšok života a jednak aj na samotné okolnosti prípadu,

a to najmä hrubé porušenie viacerých dôležitých povinností vodičom, ktoré viedli k tragickej dopravnej nehode a zapríčinili stratu jej najbližšej osoby.

2/ Žalovaný 1/ sa na výzvu súdu písomne vyjadril tak, že žiada žalobu zamietnuť a vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie poukazujúc na ustálenú súdnu prax, že ak neoprávnený zásah do osobnosti spôsobil niekto, kto bol použitý právnickou osobou alebo inou fyzickou osobou na realizáciu činností tejto osoby a zároveň tu existuje miestny, časový a vecný vzťah k plneniu činností tejto osoby, postihujú občianskoprávne sankcie podľa Občianskeho zákonníka samotnú právnickú osobu podľa analógie § 420 v spojení s § 853 Obč. zákonníka. Ak zásah do osobnostných práv žalobkyne mal byť spôsobený konaním príslušníka Policajného zboru pri výkone jeho služby, mala svoje nároky smerovať voči konkrétnemu orgánu štátnej správy ako právnickej osobe a nie voči štát. Zodpovednosť štátu prichádza do úvahy len v určitých špecifických zákonom predpokladaných prípadoch (napr. zákon č. 514/2003 Z. z.), nie však vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, kedy štátu nie je v hmotnoprávnom vzťahu voči žalobkyňi. Poukázal pritom na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v tomto smere. Namietal proti žalobkyňou uvádzanej analógii použitia § 427 a nasl. v spojení s § 853 Obč. zák., lebo toto ustanovenie platí na prípady, keď škoda má pôvod v technickom stave použitého dopravného prostriedku, čo však nie je tento prípad. Ďalej poukázal na to, že podľa záverov zistených v trestnom konaní poškodený G. L. bol zachytený a zrazený v stave stredne ťažkej opitosti, čo je nutné zohľadniť pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy. Aj keď výška nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, je potrebné riadiť sa základnými kritériami, ako je závažnosť vzniknutej ujmy, ale tiež okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzniku k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Preto má za to, že je potrebné prihliadnúť na spoluzodpovednosť nebohého na tragickej udalosti a táto udalosť nebola vyvolaná úmyselne, ale išlo o nebanlivostné konanie. Navrhol pri posudzovaní výšky náhrady vychádzať zo zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených trestnými činmi, nakoľko svojím zmyslom a účelom je najbližší situáciám, ako je táto a podľa tohto by vychádzalo odškodnenie v maximálnej možnej sume 19.000,- eur (celková suma odškodnenia podľa zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy, ktorá v roku 2015, kedy došlo k udalosti, činila 380,- eur).

3/ Žalovaný 2/ sa tiež na výzvu súdu písomne vyjadril tak, že žiada žalobu zamietnuť. Vodič motorového vozidla Y. Y. bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia, pričom však chodcovi bola zistená koncentrácia alkoholu v krvi, teda prispel k vzniku dopravnej nehody, keď pod vplyvom alkoholu prechádzal cez vozovku mimo označený priechod pre chodcov, za tmy nebol označený reflexnými prvkami, čím bol pre vodiča neviditeľný. Namietol nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, lebo ako poisťovňa bol účastníkom zmluvného poistného vzťahu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a žiadnym spôsobom nezasiahol do osobnostných práv žalobkyne, preto v spore o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemôže byť nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v tomto spore ide. Ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. vymedzuje rozsah poistného krytia, pričom ide aj o náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, avšak podľa jeho názoru náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých po obeti usmrtenej pri dopravnej nehode nie je možné podriaďiť pod toto slovné spojenie a táto náhrada teda nie je predmetom poistného krytia podľa uvedeného ustanovenia. Vzniesol aj námietku premlčania poukazujú na osobitnú právnu úpravu premlčania nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi v § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, pričom uvedené ustanovenie odkazuje na § 106 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu nárok uplatnený voči nemu aj keby bol daný (čo však popiera) je premlčaný. Poškodený zomrel dňa 20. 12. 2015, v uvedený deň bolo zrejmé, kto je za vznik škody zodpovedný a začala plynúť dvojnásobná subjektívna premlčacia lehota v zmysle § 106 Obč. zák., ktorá uplynula dňa 20. 12. 2017, žaloba však bola podaná až 20. 12. 2018, teda po uplynutí dvojnásobnej premlčacej lehoty. Pokiaľ ide o výšku uplatneného nároku, v kontexte zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (podľa ktorého by vychádzala náhrada maximálne 19.000,- eur ako päťdesiatnásobok minimálnej mzdy v roku 2015) sa javí byť neprimeraná, keď vodič bol obvinený z nebanlivostného trestného činu a tiež je potrebné zohľadniť aj spoluvinu zosnulého a ďalšie okolnosti týkajúce sa uplatneného nároku. Pritom v čase nehody bol poisťovateľom predmetného vozidla titulom povinného zmluvného poistenia iba v podiele 92%. V prípade poistnej udalosti sa preto ako poisťovateľ na prípadnom plnení podieľa iba v rozsahu svojho podielu, teda maximálne v pomere 92 % priznaného plnenia.

4/ Žalobkyni boli zaslané vyjadrenia žalovaných podľa § 167 ods. 3 C. s. p., žalobkyňa sa však k nim nevyjadrila.

5/ Na pojednávanie dňa 24. 04. 2019 sa dostavila žalobkyňa a jej zástupca, ako aj zástupca žalovaného 1/. Žalovaný 2/ sa nedostavil, tento svoju neúčast' ospravedlnil, súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti, a preto súd pojednával v neprítomnosti žalovaného 2/.

6/ Zástupca žalobkyne na pojednávaní trval v plnom rozsahu na podanej žalobe. Uviedol, že celkom sa síce nestotožňuje s tým, že by žalovaný 1/ bol nesprávne označený a teda že by nemal byť pasívne legitimovaný, ale ponecháva to na rozhodnutie súdu. Pokiaľ ide o námietku premlčania zo strany žalovaného 2/, podľa neho je neudržateľné, aby voči jednému subjektu bola trojročná premlčacia doba, kým proti poisťovni dvojročná a takáto dvojkolajnosť je podľa jeho názoru právne neudržateľná.

7/ Zástupca žalovaného 1/ na pojednávaní žiadal žalobu zamietnuť v plnom rozsahu sa pridržiavajúc písomného vyjadrenia.

8/ Súd vykonal dokazovanie oboznámením sobášneho listu žalobkyne, rozsudku 4T/114/2016 Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 24. 11. 2016 ako aj podstatného obsahu uvedeného spisu, oznámení o poukazaní náhrady škody zo strany žalovaného 2/ za poisteného Y. Y. pre Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, a. s., (oznámenie zo dňa 12. 01. 2017), pre Sociálnu poisťovňu (zo dňa 03. 09. 2018) a pre VOTUM, a. s. (zo dňa 21. 12. 2016) a vec posúdil takto:

9/ Rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota č. 4T/114/2016 zo dňa 24. 11. 2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 24. 11. 2016 po schválení dohody o vine a treste bol obvinený Y. Y. uznaný vinný za to, že dňa 19. 12. 2015 asi o 18.10 hod. počas výkonu služby príslušníka polície viedol služobné osobné motorové vozidlo ev. č. D. XXX K. v obci D. T. rýchlosťou vyššou ako bola povolená a primeraná v intervale od 69 km/h, kde pred rodinným domom č. XXX nesledoval situáciu v cestnej premávke, neprispôobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, spozoroval a nezareagoval včas na chodca G. L., M.. XX. XX. XXXX, ktorému bola po dopravnej nehode v krvi zistená koncentrácia alkoholu 1,85 g/kg, idúcemu cez vozovku mimo riadne vyznačený priechod pre chodcov z ľavej strany na pravú, kedy prakticky ľavú polovicu vozovky prešiel tak, že nebol viditeľný a ktorého mohol spozorovať prvýkrát pred sebou vo vzdialenosti 21,72 m, keď sa nachádzal na stredovej deliacej čiare, narazil prednou časťou svojho vozidla do chodca G. L., ktorý pri dopravnej nehode utrpel ťažké zranenia, na následky ktorých dňa 20. 12. 2015 podľahol, čím obvinený porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c/ a e/, § 16 ods. 1 a 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania, t. j. porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona. Tým spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zákona v súvislosti s ustanovením § 138 písm. h/ Tr. zákona, za čo bol odsúdený podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona s prihladnutím na § 36 písm. j/. písm. l/ Tr. zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zákona na trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov, pričom výkon trestu mu bol podmienene odložený, určená skúšobná doba v trvaní 36 mesiacov a uložený bol trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo v trvaní 30 mesiacov. Žalobkyňa ako poškodená bola s celým nárokom na náhradu škody odkázaná na civilný proces.

10/ V zmysle § 193 vety tretej Civilného sporového poriadku (ďalej len "C. s. p.") súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal.

11/ Súd preto mal preukázať, že Y. Y. počas výkonu služby príslušníka polície spáchal prečin usmrtenia G. L., manžela žalobkyne.

12/ Podľa § 19 ods. 2 Ústavy SR každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

13/ Podľa § 11 Obč. zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

14/ Predmetom ochrany osobnosti v zmysle § 11 Obč. zákonníka sú najmä imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka. Zákon poskytuje ochranu predovšetkým životu a zdraviu fyzickej osoby. Nikto nemôže zasiahnuť do telesnej, či psychickej integrity fyzickej osoby a každý sa musí zdržať konania, ktorým by mohol ohroziť jej život alebo zdravie.

15/ Podľa § 13 ods. 1 Obč. zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

16/ Podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

17/ Podľa § 13 ods. 3 Obč. zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

18/ Podľa § 15 Obč. zákonníka po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jej rodičom.

19/ Predpokladom priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je existencia zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo len v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, tento zásah musí byť neoprávnený. Musí ísť o zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom. Pokiaľ ide o posúdenie určenia výšky náhrady podľa § 13 ods. 2 Obč. zák., súd ju určuje s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd musí zohľadniť účel a funkciu inštitútu ochrany osobnosti, ktorým je predovšetkým satisfakčná funkcia, pričom vychádza zo zistených skutkových okolností, t. j. napr. vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal u dotknutej osoby; závažnosti, povahy a intenzity, spôsobu neoprávneného zásahu, dôsledne hodnotiť preukázanie vzniku ujmy; miery zavinenia osoby, ktorá zasiahla do osobnostných práv, napr. úmysel, nedbanlivosť ...; trvania a šírky vzniknutej nemajetkovej ujmy; požiadavky primeranosti náhrady utrpenej ujmy dotknutej osoby; náhrada musí byť primeraná aj pomerom na strane povinného. Satisfakcia sleduje primerane, t. j. na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, predstavovaný ujmom vzniknutou na osobnosti fyzickej osoby.

20./ Žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy bola podaná z dôvodu zásahu do života, keďže manžel žalobkyne zomrel na následky dopravnej nehody, spôsobenej vodičom Y. Y., ktorý bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia z nedbanlivosti. Náhradu si uplatňuje podľa ust. § 15 Obč. zák. žalobkyňa ako manželka. Náhradu si neuplatnila proti vodičovi, ktorý dopravnú nehodu spôsobil, pretože ju spôsobil pri výkone povolania a podľa ust. § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená pri činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili a tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú.

21/ V prvom rade sa musel súd vyporiadať s námietkami žalovaných 1/ a 2/, že nie sú vo vecí pasívne vecne legitimovaní a s námietkou premlčania zo strany žalovaného 2/.

22/ Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobkyňa je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené, ale rovnako zistenie, že žalovaný sa dopustil voči žalobcovi konania, ktoré je neoprávneným zásahom do jeho chránených osobnostných práv. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tom - ktorom konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jedna zo strán nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaná) a druhá strana je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaná). Nedostatok vecnej legitimácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie k zamietnutiu žaloby.

23/ Ako žalovaný 1/ je označená Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra SR. Je nesporné, že vodič, ktorý spôsobil dopravnú nehodu, spôsobil túto ako príslušník polície počas výkonu služby. Aj Slovenská republika aj Ministerstvo vnútra SR sú samostatnými subjektmi práva a sú spôsobilé mať práva a povinnosti (§ 18 a nasl. Občianskeho zákonníka). Pri riešení otázky, kto je pasívne legitimovaný v konaní o ochranu osobnosti treba mať na zreteli, že režim ochrany osobnosti je postavený

na princípe zodpovednosti pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach, ako aj to, že nároky vyplývajúce z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti sú podľa platnej právnej úpravy pojmovo odlišné od nárokov na náhradu škody. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rydzo osobnej povahy, ktoré je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Na rozdiel od toho právo na náhradu škody je právo majetkovej povahy. V občianskoprávných vzťahoch sa uplatňuje zásada, v zmysle ktorej za škodu (ujmu) zodpovedá ten, kto ju spôsobil; v prípade škody spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420 aj § 11 a nasl. Obč. zák.). Z tejto zásady existujú výnimky len v prípadoch výslovne uvedených v zákone (napr. § 422 a 427 Obč. zák.) a výnimka zo zásady, že za škodu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, vyplýva tiež zo zákona 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého za škodu spôsobenú niektorým orgánom verejnej moci nezodpovedá tento orgán, ale za neho štát. To znamená, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škody je štát. To ale neplatí v odlišných právnych vzťahoch a v spôsobilosti iných zákonov; neplatí to medziiným ani vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. obč. zák.) a pôvodcom zásahu je právnická osoba - štátny orgán, konkrétnym konaním ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnosti. Žalobkyňa sama v žalobe poukázala na ust. § 420 ods. 2 Obč. zák., avšak ako žalovaného neoznačila právnickú osobu v zmysle uvedeného ustanovenia, ale označila za žalovaného 1/ štát. Z hľadiska určenia subjektu zásahu do osobnostných práv však nemožno štát stotožňovať s odlišnými subjektmi (napr. policajnými orgánmi), ktoré majú samostatnú právnu subjektivitu a nesú vlastnú zodpovednosť za prípadné zásahy do osobnostných práv fyzických osôb.

24/ Keď teda žalobkyňa podala žalobu proti žalovanému 1/ Slovenskej republike, tento nie je vo veci pasívne vecne legitimovaný, a súd preto žalobu voči nemu zamietol.

25/ Pokiaľ ide o žalovaného 2/, ktorý tiež sa bránil tým, že vo veci nie je pasívne vecne legitimovaný (i keď v čase nehody bol poisťovateľom predmetného motorového vozidla titulom povinného zmluvného poistenia), lebo náhrada nemajetkovej ujmy nie je predmetom poistného krytia podľa ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z., súd sa s touto námietkou nestotožnil a dospel k záveru, že žalovaný 2/ ako poisťovňa je vo veci pasívne vecne legitimovaný. I keď v minulosti boli v tomto smere pochybnosti, v súčasnosti už je viacero rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorých v obdobných veciach je poisťovňa pasívne legitimovaná.

26/ Ako príklad súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. 07. 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, podľa ktorého škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobnú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len "zákon o povinnom zmluvnom poistení") je aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Podľa odôvodnenia bod 28 pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v zákone o povinnom zmluvnom poistení). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostným prv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.

27/ Žalovaný 2/ sám uviedol, že v čase nehody bol poisťovateľom predmetného motorového vozidla, ktorým bola nehoda spôsobená, titulom povinného zmluvného poistenia. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti preto je vo veci pasívne legitimovaný.

28/ Súd ďalej zisťoval, či je námietka premlčania zo strany žalovaného 2/ opodstatnená.

29/ Podľa § 100 ods. 1 Obč. zák. právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

30/ Podľa § 101 Obč. zák. pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

31/ Podľa § 106 ods. 1 Obč. zák. právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

32/ Podľa § 106 ods. 2 Obč. zák. najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

33/ K dopravnej nehode došlo dňa 19. 12. 2015 a manžel žalobkyne podľahol zraneniam dňa 20. 12. 2015. Z trestného spisu súd zistil, že dňa 30. 12. 2015 prevzala žalobkyňa upovedomenie Ministerstva vnútra SR o tom, že bolo začaté trestné stíhanie vo veci usmrtenia podľa § 149 Trestného zákona a dňa 15. 06. 2016 prevzala upovedomenie o tom, že bolo vznesené obvinenie proti Y. Y.. Žalobkyne v trestnej veci dňa 05. 02. 2016 vypovedala, že je manželkou nebohého G. L., ktorý zomrel 20. 11. 2015 v nemocnici a to po dopravnej nehode, ktorá sa stala dňa 19. 12. 2015 u nich v obci D. T., kde ho zrazili motorovým vozidlom policajti z OO OZ Jesenské. Uplatnila si náhradu škody minimálne peniaze za pohreb vo výške najmenej 8.000,- eur. Pri výpovedi dňa 20. 07. 2016 uviedla, že nebola svedkom dopravnej nehody. Keď sa to dozvedela, bežala na miesto, videla na zemi ležiaceho manžela, boli tam policajti aj záchranka a ona išla za ním aj do nemocnice. Dozvedela sa už na mieste, že dopravnú nehodu spôsobil príslušník PZ na policajtnou aute. Policajt Y., čo mal zraziť jej manžela, jej aj poslal list (ospravedlnenie) poštou koncom roku 2015

34/ Žalobkyňa teda už dňa 19. 12. 2015 mala vedomosť o tom, že jej manžela zrazil príslušník policajného zboru a dňa 20. 12. 2015 jej manžel zomrel. Žaloba bola na súd podaná 20. 12. 2018, teda v posledný deň objektívnej trojročnej premlčacej lehoty. Spornou ostala otázka, či voči žalovanému 2/, teda poisťovni, mala podať žalobu vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote (ako to tvrdí žalobkyňa), ktorá lehota bola zachovaná, alebo či je nárok premlčaný z dôvodu, že nebol uplatnený v subjektívnej dvojročnej premlčacej lehote vzhľadom na osobitnú právnu úpravu premlčania nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi - § 15 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení a § 106 Obč. zák. (ako to tvrdí žalovaný 2/).

35/ Ako už súd skonštatoval, pod ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení, podľa ktorého poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 11 Obč. zák. Žalobkyňa teda zásadne oprávnené žadovala poisťovňu na náhradu nemajetkovej ujmy, utrpenej usmrtením jej manžela pri dopravnej nehode, pričom žalobu podala na súd na posledný deň trojročnej objektívnej lehoty, pričom subjektívna lehota tiež začala plynúť 20. 12. 2015, kedy sa dozvedela, že jej manžel v dôsledku dopravnej nehody zomrel a že nehodu spôsobil príslušník Policajného zboru. Súd sa musel vypoariadať s otázkou, či pre zachovanie lehoty mala podať žalobu proti poisťovni v subjektívnej dvojročnej lehote (čo neurobila) alebo ju postačovalo podať v objektívnej trojročnej lehote (ako aj urobila).

36/ Podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III ÚS 666/2016 z 11. 10. 2016 a to bodu 6 odôvodnenia ústavný súd konštatoval správnosť názorov krajského súdu pri potvrdení rozsudku prvostupňového súdu, kedy aj prvostupňový súd aj odvolací súd zahrnuli nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti pod pojem škoda podľa zákona č. 381/2001 Z. z., keď uviedol, že právne názory, ktoré viedli krajský súd k potvrdeniu prvostupňového rozsudku okresného súdu v časti o zahrnutí nemajetkovej ujmy podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti pod pojem "škoda" podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení, nie sú arbitrálne a nevykazujú známky ústavnej neakceptovateľnosti.

37/ Ak teda nemajetková ujma je krytá poistením v zmysle ust. § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení ("Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému

uplatnené preukázané nároky na náhradu: a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení; b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci..."), tak takúto nemajetkovú ujmu je potrebné považovať za škodu.

38/ Podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

39/ Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy, ale aj nemajetkovej ujmy na základe znenia zákona (napr. bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujмам nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujмам i materiálным, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Podľa právnej úpravy poistenia občiansko-právnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č. 72/166/EHS, Smernica č. 90/232/EHS, Smernica č. 2000/26/EHS) sú členské štáty Európskej únie povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poisteného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. V súlade s týmto cieľom sa úpravou povinného poistenia občiansko-právnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel okrem iného vyžaduje, aby poistenie zodpovednosti za ujmu na zdraví pokrývalo zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča vyplývajúcu z prevádzky vozidla (čl. 3 ods. 1 Smernice č. 72/166/EHS, čl. 1 Smernice č. 90/232/EHS) a aby bolo zaručené poškodeným osobám, ktoré utrpia ujmu alebo škodu následkom havárie motorového vozidla poskytnutie poistného plnenia a priame právo na podanie žaloby proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, pričom podľa citovaných smerníc za poškodeného sa považuje akákoľvek osoba, ktorá utrpela ujmu alebo škodu následkom dopravných nehôd, oprávnená na náhradu odškodného, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu spôsobenú motorovými vozidlami (čl. 1 ods. 2 Smernice č. 72/166/EHS a Smernice č. 90/232/EHS). 12. S použitím eurokomformného výkladu pojmov "náhrada škody, škoda na zdraví" v ustanoveniach zák. č. 381/2001 Z. z. (§ 4 ods. 1, 2, 4, § 15 ods. 1) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma, spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnej formy podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka - ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. 13. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka tak podľa názoru súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti poisťovne za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení.

40/ Podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Odkaz 22) je na § 106 Obč. zák.

41/ Premlčanie je kvalifikované plynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Neuplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže prevziať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občiansko-právnych vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo v neprimeranej dobe nútené plniť si svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom stanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať u súdu svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania, vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto

postup vedie k zrýchlenému vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.

42/ Žalovaný 2/ vzniesol námietku premlčania. Súd posúdil ako začiatok plynutia subjektívnej (ale i objektívnej) premlčacej lehoty na 20. 12. 2015. Žalobkyňa dňa 19. 12. 2015 hneď po dopravnej nehode zistila, že ju spôsobil príslušník policajného zboru a nasledujúci deň, a to 20. 12. 2015 jej manžel zomrel. Týmto dňom už mala vedomosť o všetkých skutočnostiach a mohla uplatniť svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy.

43/ Keď žalovaná nepodala žalobu proti žalovanému 2 v lehote dvoch rokov odo dňa, kedy sa dozvedela o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (lehota uplynula 20. 12. 2017), ale až dňa 20. 12. 2018, došlo k premlčaniu práva podľa § 106 ods. 1 Obč. zák. a preto keď sa žalovaný 2/ premlčania dovolal, súd nemohol premlčané právo žalobkyni priznať, a preto žalobu voči žalovanému 2/ podľa § 100 ods. 1 a § 106 ods. 1 Obč. zák. zamietol.

44/ O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 C. s. p. a priznal žalovaným 1/ a 2/, ktorí mali vo veci úspech, náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Keď žalovaná nepodala žalobu proti žalovanému 2 v lehote dvoch rokov odo dňa, kedy sa dozvedela o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (lehota uplynula 20. 12. 2017), ale až dňa 20. 12. 2018, došlo k premlčaniu práva podľa § 106 ods. 1 Obč. zák. a preto keď sa žalovaný 2/ premlčania dovolal, súd nemohol premlčané právo žalobkyni priznať, a preto žalobu voči žalovanému 2/ podľa § 100 ods. 1 a § 106 ods. 1 Obč. zák. zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Rimavská Sobota písomne, a to v listinnej podobe v 3 vyhotoveniach alebo v elektronickej podobe. Odvolanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada.

V odvolaní je potrebné popri všeobecných náležitostiach (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje a musí byť podpísané) uviesť spisovú značku tohto konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť (§ 365 ods. 1 C. s. p.) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v § 365 odseku 1 C. s. p., ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.